

Szent Ferenc démonokat űz Arezzóban, Giotto freskójának egy részletén

Exorcizmus

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

Az exorcizmus (a kései latin exorcismus, illetve a görög exorkizein - "eskü alatt megtagad" jelentésű szóból származik) a démonok vagy más gonosz szellemlények megszállottnak hitt emberből vagy helyből való eltávolításának gyakorlata. A gyakorlat elég régi keletű és számos ország hitrendszerének része.

Az exorcizmust végző személy elnevezése exorcista, gyakran papi személy vagy olyan ember, akiről úgy vélik, hogy különleges erővel, képességekkel megáldott. Az exorcista eszközei többek között az ima, előírt szövegek, gesztusok, szimbólumok, jelképek, amulettek. Az exorcista gyakran hívja segítségül Istent, Jézust és/vagy angyalokat, arkangyalokat.

Általában a megszállt személyek nem tartják önmagukat sem gonosznak, és felelősséget sem vállalnak az általuk elkövetett rossz cselekedetekért. Ennek következtében az exorcizmust a művelői inkább tekintik egyfajta gyógymódnak, kezelésnek, mint büntetésnek. A rituálék ezt általában figyelembe veszik, ezért nem is erőszakkal közelítenek a megszállotthoz.[1]

Története

A gonosz szellemek általi megszállottság koncepciója és az exorcizmus gyakorlata nagyon régi és elterjedt, valószínűleg a prehisztorikus sámánisztikus hitből eredeztethető.

A keresztény Újszövetségben is találkozunk a Jézus által művelt csodák közt ördögűzéssel. Ezeknek az eseteknek a nyomán a démoni megszállottság a kereszténység hitrendszerének részévé vált, és az exorcizmus ma is bevett gyakorlatnak számít a katolicizmusban, a keleti ortodoxiában és néhány protestáns felekezetben. Az anglikán egyháznak szintén van hivatalos exorcistája minden egyházmegyében.[2]

A felvilágosodás nyomán az exorcizmus sokat veszített jelentőségéből, különösen a nyugati világban. A 20. században főleg Kelet-Európában és Afrikában lehetett találkozni vele, amikor néhány eset médianyilvánosságot kapott. Az ördögűzés gyakorlatának háttérbe szorulásában szerepet játszottak a pszichológiai kutatások, valamint az emberi agy működésének és szerkezetének tanulmányozása. Az említett eseteknél is gyakran valamilyen elmebetegség produktumaként magyarázták a tüneteket, és így is kezelték.

Viszont 1973-ban megjelent a mozikban Az ördögűző című film, és a téma ismét reflektorfénybe került. Rendkívül erős visszhangot váltott ki a nézőkből az Amerikai Egyesült Államokban és Európában. A démoni megszállottságban és az exorcizmusban való hit pedig újra elterjedtté vált.[3]

Exorcizmus a kereszténységben

Jézus

A kereszténységben az ördögűzéseket "Krisztus erejét" használva, vagy "Jézus nevében" végzik. Ez azon alapul, hogy Jézus megparancsolta tanítványainak, hogy gonosz szellemeket űzzenek az ő nevében. (Máté evangéliuma 10,1, Máté evangéliuma 10,8, Márk 6,7, Márk 16,17; Lukács 9,1, Lukács 10,17). A Catholic Encyclopedia exorcizmus szócikke Jézus ezen képességét megváltó voltának jeleként értelmezi, és bemutatja, hogy tanítványait is képessé tette az ördögűzésre.[4]

A Jewish Encyclopedia (Zsidó enciklopédia) szócikke [1] Jézusról azt állítja, hogy az ő "küldetése elsősorban az volt, hogy démonokat űzzön", és hogy továbbadja ezt a képességet a tanítványainak is.[5]

Jézus idejében a nem újszövetségi zsidó források beszámolnak ördögűzésekről, amelyeket mérges gyökerek kivonatából nyert drogok alkalmazása mellett végeztek. (Josephus, "B. J." vii. 6, § 3; Sanh. 65b). A judaizmus esszéus ágához tartozók általi ördögűzésekről is vannak írott források (a kumráni Holt-tengeri tekercsek).

Római katolicizmus

A római katolikus dogmatika szerint az exorcizmus egy szertartás, de nem szentség, ellentétben a keresztséggel vagy a gyónással. A szentségektől eltérően, az exorcizmus "feddhetetlensége és hatékonysága nem függ ... egy megszabott formula szigorú követésétől vagy előírt cselekedetek meghatározott sorrendjétől. A hatékonysága két elemtől függ: az egyházi hatóságoktól származó érvényes felhatalmazástól és az exorcista hitétől." [6] A katolikus ördögűzés még mindig az egyik legszigorúbb és legszervezettebb szertartás az összes létező ördögűző rituálék között. A katolikus egyház kánonjoga alapján csak felszentelt pap (vagy magasabb prelátus) végezhet ünnepélyes, más néven "nagy" exorcizmust, a helyi püspök engedélyével, és csak alapos orvosi vizsgálatot követően, hogy kizárják a mentális betegségek lehetőségét. A Catholic Encyclopedia (1908) a következőképpen fogalmaz: "Szabályszerű vallási szertartás során sem a babonát nem szabad összekeverni a vallással, bármennyire is összefonódott a történetük, sem a mágiát, bármilyen fehér is." A Római Rituálé felsorolja azokat a jeleket, amelyek démoni megszállottságra utalhatnak: a megszállott személy általa nem ismert idegen vagy ősi nyelveket beszél; természetfölötti képességekkel vagy erővel bír; olyan elrejtett vagy távoli tárgyáról tud, amelyekről nem lehet tudomása; bármiféle szent dologgal kapcsolatban averziót, idegenkedést táplál; heves istenkáromló és/vagy szentségtörő viselkedést tanúsít.

A katolikus egyház némileg módosította az exorcizmus szertartását 1999 januárjában, bár a latin rítusú egyházban a tradicionális, 1614 óta érvényben lévő szertartás is választható. Az ördögűzést egy különösen veszélyes spirituális műveletnek tekintik. A szertartás elfogadja, hogy a megszállott személyeknek is van szabad akarata, mégha a démon kontroll alatt is tartja a fizikai testet, és megzavarja a rituálét. A szertartás lefolytatásában nem történtek jelentősebb változtatások: imádságok, szentelt vízzel való meghintés, a szentek közbenjárásának kérése, kézrátétel, a kereszt jele, majd ezt követi a tulajdonképpeni ördögűző formula. Az első egy az Istenhez szóló könyörgés, a második rész pedig egy közvetlen parancs, amely a Gonoszt arra szólítja fel, hogy távozzon a megszállott emberből. A szertartás köszönő imával zárul. A rituálé tartalmaz kizárólag magánhasználatra szóló imákat is, amelyekkel a hívek kérhetik Isten oltalmát, a Szűzanya vagy Szent Mihály arkangyal közbenjárását a gonosz erőivel szemben. A modern időkben a katolikus püspökök ritkán engedélyeznek ördögűzést, abból a megfontolásból, hogy mentális vagy fizikai betegség gyanúja állhat fenn.

Forrás

↑ Malachi M. (1976) Hostage to the Devil: the possession and exorcism of five living Americans. San Francisco, Harpercollins p.462 ISBN 0-06-065337-X

↑ Batty, David. „Exorcism: abuse or cure?”, Guardian Unlimited, 2001. május 2. (Hozzáférés ideje: 2007. december 29.)

↑ Cuneo, M.. American Exorcism: Expelling Demons in the Land of Plenty. New York, NY, USA: Doubleday, 3–13. o (2001)

↑ Exorcism

↑ JewishEncyclopedia.com - JESUS OF NAZARETH

↑ Martin M. (1976) Hostage to the Devil: The Possession and Exorcism of Five Contemporary Americans. Harper San Francisco. Appendix one "The Roman Ritual of Exorcism" p.459 ISBN 0-06-065337-X

Francisco Goya festményén Borgia Szent Ferenc exorcizmust végez.